

MARIESTAD

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Enhet Flugsvampens förskola

Läsår 2023/2024

**Antagen
Mariestad
2023-10-18**

Typ av styrdokument:	Plan
Beslutsinstans:	Rektor Hanna Zachrisson
Datum för antagande:	2023-10-18
Diarienummer:	
Dokumentet gäller för:	Flugsvampens förskola
Giltighetstid:	Läsåret 2023-2024
Tidpunkt för aktualisering:	2023
Dokumentansvarig:	Rektor Hanna Zachrisson

Strategi

Översiktligt dokument som beskriver vägval och långsiktiga mål samt utgör grund för prioritering.

Program

Mellanform av strategi och plan. Uttrycker värdegrund och beskriver önskvärd utveckling samt vilka metoder som ska användas.

- **Plan**
Är en instruktion som ger direktiv och beskriver konkreta mål och åtgärder.

Policy

Är kortfattad och uttrycker värdegrundsbaserat förhållningssätt och principer för vägledning.

Riktlinje

Säkerställer ett riktigt agerande och en god kvalitet vid handläggning och utförande genom att ge konkret stöd och ange ramar för handlingsutrymme.

Regel

Anger absoluta normer för medarbetarnas och verksamheternas agerande. Är tydliga och tillåter inte tolkningsutrymme

Rutin eller tillämpningsanvisning

Detaljerad instruktion för hur en viss fråga ska hanteras. Innehåller handfasta råd och praktiska rekommendationer. Behandlar hur-frågor.

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	4
1.1. Syfte.....	5
1.2. Ansvar.....	5
2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan.....	5
2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår	5
2.2. Kränkingsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier.....	6
2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier	6
3. Undersök och analysera risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår	7
3.1 Metod/kartläggning	7
3.2 Kränkande behandling.....	7
3.3 Sexuella trakasserier	8
3.4 Diskrimineringsgrunderna och trakasserier.....	8
3.5 Planerade åtgärder för läsåret	10
4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)	11
4.1 Barn/elevs delaktighet.....	11
4.2 Medarbetares delaktighet.....	11
4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet	11
5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling	12
5.1 Rutin vid konflikt mellan barn/elever	12
5.2 Rutin när barn/elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn/elev	12
5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev	13
5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling	14
5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev	15
5.6 När verksamheten diskriminerar barn	15
6. Referenser	15
7. Bilagor.....	16
7.1 Definitioner.....	16
7.2 Lagstiftning och styrdokument	18
7.3 Anmälningskyldighet	19

1. Inledning

Som stöd för arbetet mot diskriminering, kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier ska varje förskola/skola utarbeta en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Arbetet med planen inkluderas i det systematiska kvalitetsarbetet. Planen kan ses som en dokumentation av det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet och den ska upprättas årligen för varje verksamhet inom förskolan och skolan.

I planen ska det finnas aktiva åtgärder för de främjande och förebyggande insatserna som bygger på kartläggningar och utvärderingar av tidigare års arbete. Där ska det finnas en beskrivning av vilket arbete som planeras och vilka rutiner som gäller. Planen ska beskriva hur barn/elever, vårdnadshavare och medarbetare medverkar i det främjande och förebyggande arbetet.

Arbetet med de aktiva åtgärderna ska skriftligen dokumenteras. Arbetet med aktiva åtgärder innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att:

1. Undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten
2. Analysera orsaker till upptäckta risker och hinder
3. Vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas
4. Följa upp och utvärdera arbetet enligt 1-3

Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande. Åtgärderna ska tidsplaneras och genomföras så snart som möjligt.

1.1. Syfte

Flugsvampens plan grundar sig på bestämmelser i skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567) och förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling. Enligt dessa lagar ska skolan arbeta främjande och förebyggande för barns lika rättigheter och möjligheter samt mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Ett steg i arbetet är att varje år ta fram en ny plan för detta arbete. Planen syftar till att säkerställa barns trygghet samt deras rättigheter.

1.2. Ansvar

Rektor för Flugsvampens förskola ansvarar för framtagandet av planen på enheten.

2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan.

2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår

Föregående läsårs åtgärder på Flugsvampens förskola	Åtgärd uppfylld Ja/Nej
Tillgänglig fysisk miljö: Vi vill arbeta för miljöer som i sin helhet gör att alla barn kan känna sig delaktiga, lära sig och utvecklas i enlighet med det uppdrag som förskolan har utifrån Läroplanen för förskolan, (Lpfö 98).	Delvis. En ständig pågående process. En svårighet är otillräcklighet. När vi blir för få vuxna till antal barn. Det kan vara svårt att hinna med att bygga upp, sköta om och hålla efter i miljöerna.
Tillgänglig social miljö: Vi vill att alla barn ska känna sig trygga hos oss. För att det ska ske ett lärande och en utveckling krävs det en trygg relationell miljö.	Delvis. En ständigt pågående process. När många barn är här finns en svårighet att räkna till. Det är svårt att ha möjlighet att dela barnen på ett bra sätt när man är färre pedagoger. Det är svårt att vara ensam pedagog med en grupp med barn, mycket oförutsett kan hända som kan skapa otrygghet och störa lärandet.

Tillgänglig pedagogisk miljö: Varje barn ska få utveckla de förmågor, det kunnande och de färdigheter som Läroplanen (Lpfö 98), beskriver.	Delvis. Ständigt pågående process. En svårighet är otillräcklighet. Vår planerings- och reflektionstid räcker inte till. Mycket får ske i stunden och blir då inte alltid av den kvalité som vi skulle önska.
Vi arbetar med ekologisk känslighet och hållbar utveckling. Vi se att barnen utvecklar ett förhållningssätt som främjar goda relationer till varandra.	Ja. Vi ser att vårt arbete med ekologisk känslighet har varit en vinst för att främja goda relationer.
Barngruppen delas så halva är inne och halva är ute, för en lugnare miljö.	Delvis. Ständigt pågående process. När många barn är här finns en svårighet att räkna till. Det är svårt att ha möjlighet att dela barnen på ett bra sätt när man är färre pedagoger. Det är svårt att vara ensam pedagog med en grupp med barn, mycket oförutsett kan hända som kan skapa otrygghet och störa lärande
Pedagoger sprider ut sig och har uppsikt där barnen befinner sig och på dolda platser.	Delvis. Ett ständigt pågående arbete. Vi är medvetna som personal, om betydelsen av att vi sprider ut oss både inomhus och utomhus för att skapa en överblick, om vad barnen leker, gör och säger.

2.2. Kränkingsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier

Verksamheten har inte mottagit eller gjort några kränkingsärenden förra läsåret.

2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier

Anledningen till att vi inte har haft några anmälningar under läsåret anser vi beror på att barnen i förskolan är yngre och har inte den medvetenheten ännu vad som är att kränka och att kränkas. Det är vi pedagoger som blir bärare av det och vi arbetar aktivt med att förhindra och lösa konflikter i ett tidigt stadium. Vi har

också en aktiv dialog mellan oss pedagoger och med vårdnadshavare för att förebygga kränkningar.

En bidragande framgångsfaktor är att vi delar barnen och pedagogerna i mindre grupper för att minska de sociala kontakterna och ha bättre uppsikt. Fortfarande finns skymda och dolda platser som vi pedagoger behöver vara medvetna om.

Det främjande arbetet med den fysiska, sociala och pedagogiska miljön anser vi är delvis uppnådd eftersom det är en ständigt pågående process. Det kan vara svårigheter att dela upp sig när vi är färre antal pedagoger under delar av dagen. Vi pedagoger har också svårt att hinna genomföra den verksamhet som vi har i vårt uppdrag Lpfö 18 och som vi har ambition att uppnå.

Vi ser att arbetet med den ekologiska känsligheten har främjat de sociala relationerna mellan barnen och pedagogerna.

3. Undersök och analysera risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår

3.1 Metod/kartläggning

Vi har varit närvarande och observanta pedagoger och genom diskussioner i arbetslag och med barnen kommit fram till vårt främjande och förebyggande arbete.

3.2 Kränkande behandling

Risker och hinder för kränkande behandling	Analys av de orsaker till de risker och hinder för kränkande behandling som upptäcks
<i>Kränkande behandling</i> Det kommer alltid finnas en risk eftersom det är människor vi arbetar med.	Vi anser att det finns en risk att barn utsätter varandra för kränkande behandling, verbalt, fysiskt och psykiskt. Detta kan ske när som helst under dagen. Vi ser att riskerna ökar när barngruppen blir större och pedagogerna inte alltid kan finnas i barnens närhet. Vår ambition är att dela barngruppen för att få en större överblick. Eftersom det finns undanskymda platser både inne och ute där kränkningar kan uppstå, sprider personalen ut sig. Som en främjande åtgärd delar vi in barnen i mindre grupper under dagen.

	Vi har en aktiv dialog med barnen hur man ska vara mot varandra. Vi ger dem frihet under ansvar, utifrån ålder och mognad. För att uppmärksamma de områden på förskolan, där kränkningar kan uppstå, förs det diskussioner i arbetslaget för att förhindra detta.

3.3 Sexuella trakasserier

Risker och hinder för sexuella trakasserier	Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks
<i>Sexuella trakasserier</i> Vi anser att det finns en risk. Det har hänt på förskolan och det har förmodligen uppkommit av nyfikenhet.	Detta kan ske när som helst under dagen och när personalen inte finns i närheten av barnen. Det är många barn i verksamheten och svårt att se alla barn överallt och hela tiden. Det finns undanskymda platser både inne och ute där sexuella trakasserier kan ske. Vi uppmuntrar barnen till att kunna säga STOPP och NEJ och att alla bestämmer över sin kropp.

3.4 Diskrimineringsgrunderna och trakasserier

Risker och hinder för diskriminering och trakasserier	Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks

<i>Kön</i> Vi upplever att det finns en risk att vi behandlar barnen olika utifrån kön men att vi har hittat verktyg som hjälper oss i vårt arbete och tankesätt	Barnen väljer vad de vill göra i förskolan efter vad de är intresserade av. Detta ser vi ger resultat genom att barnen leker pojkar och flickor tillsammans. Barnen fokuserar på vad de vill göra/intresse istället för vem de vill leka med. Vi uppmärksammar vårt förhållningssätt mot barnen.
<i>Könsöverskridande identitet eller uttryck</i> Vi ser i vår verksamhet att många av barnen prövar könsöverskridande uttryck genom roller och aktiviteter.	Vi upplever att barn får uttrycka sig som de själva vill och att ingen lägger någon värdering i barnens val. Det är viktigt att vi vuxna är förebilder och inte lägger in våra egna värderingar i samtalen med barnen.
<i>Etnisk tillhörighet</i> I nuläget upplever vi inte någon kränkande behandling kring olika etniska tillhörigheter på vår förskola	Vi har barn med olik etnisk tillhörighet. Vi försöker uppmuntra barnen att intressera sig för olika ursprung och kulturer genom diskussion om t.ex. vad olika ord kan heta på olika språk samt olika mat. En förutsättning är att vi är lyhörda och närvarande pedagoger. Vi är noga med att förmedla till barn/vuxna att alla är lika mycket värda oavsett hur man ser ut eller vart man kommer ifrån
<i>Religion eller annan trosuppfattning</i> I nuläget upplever vi inte någon kränkande behandling kring religion och annan trosuppfattning på vår förskola.	Barnen har uppmärksammat att en del barn får annan kost, eventuellt utifrån sin tro. Detta är inget problem och inget vi har tyckt att vi behöver diskutera.
<i>Funktionsnedsättning</i> Vi har i dagsläget flera barn med olika former av funktionsvariationer, både synliga och osynliga. Detta kan skapa frågor hos de andra barnen. Vi ser att det kan leda till kränkande behandling när barn och personal inte har tillräcklig förståelse kring barnets behov och att man omedvetet exkluderar någon utifrån funktionsvariationer.	Vi försöker möta barnen utifrån deras förutsättningar där de befinner sig. Tillsammans med vår specialpedagog för vi samtal över hur vi ska bemöta barnen för att alla ska känna sig inkluderade i vår verksamhet. Vi är medvetna om att barn uttrycker sig olika språkligt och därför behöver vi arbeta ”brett”. Till hjälp använder vi oss av TAKK, (tecken som stöd) och vår erfarenhet som pedagoger.

<i>Sexuell läggning</i> Barnen i förskolan är små och undersöker fortfarande sin identitet.	Vi bemöter alla med respekt. Uppstår det diskussioner tar vi upp det med barnen.
<i>Ålder</i> Vi behandlar och ser varje barn som en egen individ och utifrån dess behov.	Vi lyssnar in och är medvetna i vår roll som pedagoger.

3.5 Planerade åtgärder för läsåret

Åtgärderna är överförda och tidsplanerade i enhetens kvalitetsverktyg för att fortlöpande genomföras. För definition av begreppen främjande och förebyggande, se bilaga 1.

Planerade främjande åtgärder på Flugsvampens förskola	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Hur?	Ansvarig
Vi uppmärksammar barnen på olika begrepp som har med lärandeidentiteten att göra.	Läsåret 2023 - 2024	Vi uppmärksammar barnen i projekten och under dagen på begrepp som tex: nu har du lärt dig..., nu kan du..., kan du berätta för mig vad du lärt dig... och liknande.	Arbetslagen
Planerade förebyggande åtgärder på Flugsvampens förskola	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Hur?	Ansvarig
Vi arbetar för att barnen ska ha en social förmåga att bli lyssnad på samt att lyssna på andra	Läsåret 2023 - 2024	Vi uppmärksammar och stöttar barnen på begrepp som stödjer lärandeidentiteten inom social förmåga som tex: samarbeta, tillsammans, stopp, turas om.	Arbetslaget

4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)

4.1 Barns/elevs delaktighet

I framtagandet av planen har använt oss av barnens åsikter och tankar genom att:

- Utifrån mognad prata med barnen om innehållet i planen.
- Använda tex. bilder och böcker för att starta barnens reflektioner när det gäller diskriminering och kränkande behandling.
- Prata med barnen om hur vi ska vara mot varandra för att alla ska må bra och känna sig trygga, koppla till konkret material vi arbetat med.

4.2 Medarbetares delaktighet

- Rektor ansvarar för att all personal på förskolan, inklusive kök och städ, får vara delaktiga i planen.
- Rektor ansvarar för att planen följs upp som en punkt vid månadsreflektion i Unikum.
- Rektor informerar nyanställda och vikarier om planen.

4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet

I nedan beskrivna forum ska planen lyftas:

- Inskolningssamtal, föräldrasamverkan och utvecklingssamtal. Alla pedagoger ansvarar.
- Hemsida.
- Unikum.

5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling

5.1 Rutin vid konflikt mellan barn/elever

Upptäckt/information av/ om konflikt

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Ingrip om behövt.	All personal
2.	Meddela barnens personal.	Den personal som ingripit eller eventuellt fått information om konflikt
3.	Samtal med berörda barn.	Pedagog
4.	Bestäm tid för uppföljning (ca en vecka senare).	Pedagog
5.	Dokumentera händelsen	Pedagog
6.	Kontakta vårdnadshavare till berörda barn. Berätta om händelsen och hur förskolan hanterat det samt dokumentera samtalet.	Pedagog

5.2 Rutin när barn kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annat barn

Upptäckt/information om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Anmäl kränkning/trakasserier/sexuella trakasserier till rektor via länk på Navet ”Anmäl kränkning barn och elev”	All personal
2.	Informerar berörda barns pedagoger.	All personal

3.	Informera berörda barns vårdnadshavare om att en anmälan gjorts och att förskolan kommer att utreda kränkningen/trakasserierna/sexuella trakasserierna	Pedagog
4.	Utredning påbörjas	Rektor
5.	Barnen hålls under uppsikt under utredningstiden.	Pedagog/arbetslag
6.	Samtal med berörda barn om kränkningen/trakasserierna/sexuella trakasserierna (utifrån mognad)	Pedagog
7.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredning är klar.	Rektor
8.	Samtal med berörda barn/elevs vårdnadshavare om utredningen och om åtgärder/insatser.	Rektor
9.	Uppföljning av åtgärder/insatser.	Rektor
10.	Om kränkning/trakasserierna/sexuella trakasserierna upphör avslutas ärendet.	Rektor
11.	Om kränkningen/trakasserierna/sexuella trakasserierna inte upphör intensifieras åtgärder/insatser och eventuell tas hjälp av andra professioner eller externa myndigheter.	Rektor

5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev

Upptäckt/ information av/ om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Barn/personal meddelar rektor eller annan personal att elev blir kränkt, diskriminerad, trakasserad eller sexuellt trakasserad.	All personal

2.	Informera berörd vårdnadshavare om kränkningen/diskrimineringen/trakasserierna /sexuella trakasserierna och dokumentera samtalet.	Rektor
3.	Utredning påbörjas	Rektor
4.	Samtal med berört barn (utifrån mognad) och personal om kränkningen/diskrimineringen/trakasserierna /sexuella trakasserierna	Rektor
5.	Fackliga företrädare och skyddsombud informeras.	Rektor
6.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredningen är klar.	Rektor
7.	Uppföljning av åtgärder/insatser	Rektor
8.	Om kränkning, diskriminering/trakasserierna/sexuella trakasserierna upphör avslutas ärendet.	Rektor
9.	Om kränkning, diskriminering/trakasserierna/sexuella trakasserierna inte upphör kontaktas respektive avdelningschef.	Rektor

5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling

Upptäckt/information av/ om diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.

Scenario	Åtgärd
A. Barn utsätter annat barn för trakasserier/sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera mentor
B. Personal utsätter barn för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera rektor

C. Verksamheten ¹ utsätter barn för diskriminering.	Informera rektor
D. Rektor utsätter barn för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera avdelningschef för förskolan.

5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev

Informera avdelningschef för förskolan.

5.6 När verksamheten² diskriminerar barn

Informera avdelningschef för förskolan.

För information kan även elev och vårdnadshavare vända sig till Barn- och elevombudsmannen www.skolinpektionen.se/BEO vid åsikter om utbildningen.

6. Referenser

- Diskrimineringslagen (2008:567)
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i förskolan
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i skolan
- FN:s barnkonvention
- Skollagen (2010:800)
- Skolverkets allmänna råd – Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling
- Socialtjänstlagen (2001:453)

^{1,2} Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

^{2,2} Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

7. Bilagor

7.1 Definitioner

Bristande tillgänglighet

När en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäliga utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till:

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde
- andra omständigheter av betydelse

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan/skolan behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridandet identitet/uttryck eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. Diskrimineringen kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.

Främjande

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.

Förebyggande

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten. Riskerna kan kartläggas på olika sätt. Förebyggande åtgärder ska motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning..

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringssätt som verkar neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan det indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är uppträdande som kränker ett barn/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund för trakasserier. Det kan till exempel handla om att ett barn/elev blir retad för sitt utseende. Ett barn/elev kan bli utsatt för kränkande behandling av personal som av andra barn/elever.

Kränkande behandling kan vara:

- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, ignorering, nonchalering)
- texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, foton, meddelanden på sociala medier)

Repressalier

Personal får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av elev eller vårdnadshavare har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Trakasserier och sexuella trakasserier

Trakasserier är uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet/uttryck eller ålder. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar med koppling till diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara av någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

Trakasserier och sexuella trakasserier är ett beteende som är oönskat. Det är den som utsatt för trakasserier som avgör vad som är oönskat eller kränkande. Enligt lagen måste den som trakasserar förstå hur agerandet upplevs för att det ska bli fråga om trakasserier eller sexuella trakasserier. Det är därför viktigt att den som är trakasserad klagar för den som trakasserar att beteendet är obehagligt och ovälkommet. I vissa situationer kan kränkningen vara så tydlig att inga påpekande krävs från den som känner sig trakasserad.

Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad. Ett barn/elev kan bli utsatt för trakasserier av personal som av andra barn/elever.

7.2 Lagstiftning och styrdokument

Skolväsendet vilar på demokratins grund

Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att eleverna ska inhämta och utveckla kunskaper och värden.

Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för miljön.

Arbetsmiljölagen (AML)

AML, gäller även för barn/elever. Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Enligt AML ansvarar rektor för att det finns förutsättningar för att skapa en god arbetsmiljö som lever upp till bestämmelserna i AML.

Brottsbalken

Enligt brottsbalken är handlingar som kan betecknas som misshandel, ofredande och olaga tvång straffbara. Rektor ska handlägga ärendet enligt riktlinjer mot hot om våld.

FN:s barnkonvention

Barnkonventionen har sitt ursprung i principen om den inneboende värdigheten hos alla människor och deras obestridliga rättigheter. Barnkonventionen bygger på perspektivet att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet.

Artiklar inom området; artikel 2, 12, 19, 28 samt 36.

Förbud mot diskriminering och kränkande behandling

Diskrimineringslagen ska motverka diskriminering på grund av:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling. (Skollagen 6 kap. 9 §)

Socialtjänstlagen

Enligt 14 kap 1 §, är både skolmyndigheten och alla anställda inom förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola skyldiga att ”genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd”.

Värdegrunden

Uttrycker det etiska förhållningssätt som ska prägla verksamheten. Skolan ska främja förståelsen för andra människor och förmågan till inlevelse. Ingen ska utsättas för kränkande behandling. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (Skollagen 5 kap. 3 §)

7.3 Anmälningsskyldighet**Vid trakasserier och kränkande behandling**

Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All personal har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där ett barn/elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling

Till socialtjänsten

Anmälningsskyldiga är all personal inom verksamheten och den omfattar sådant pedagoger och annan personal får kännedom om i sin yrkesutövning och som föranleder oro över ett barns/elevs situation.

Anmälningsskyldigheten regleras i kap. 14, 1 § socialtjänstlagen och det finns en hänvisning till denna bestämmelse i skollagen kap 29, 13 §.

Syftet med anmälningsskyldigheten är att socialtjänsten på ett så tidigt stadium som möjligt ska få kännedom om barn och ungdomar som behöver hjälp. Skyldigheten omfattar barn under 18 år och avser missförhållanden som antingen är kopplade till barnets/elevens hemmiljö eller dess eget beteende. Det kan handla om misstanke om övergrepp, vanvård eller brister i omsorgen i hemmet eller att barnet/eleven uppvisar ett riskbeteende.

Du hittar anmälningsblanketten till socialtjänsten på kommunens medarbetarportal Navet. Service, support och stöd i arbetet/Självservice, blanketter och mallar/Självservice och blanketter/Utbildningsförvaltningens blanketter.